

Sygn. akt VIII U 86/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Szczygłowska

Protokolant: st. sek. sądowy Katarzyna Busz

po rozpoznaniu w dniu 05 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy S. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 14 listopada 2012r. nr (...)

11 stycznia 2013r. nr (...)

oddala odwołania

/na oryginale właściwy podpis/

Sygnatura akt: VIII U 86/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.11.2012 r. i z dnia 11.01.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił S. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. udowodnienie jedynie 9 miesięcy w warunkach szczególnych w miejsce wymaganych 15 lat.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu od 17.11.1972 do 28.04.1973 w Zarządzie (...) (...), gdyż ubezpieczony przedłożył kserokopię świadectwa pracy, co nie może stanowić środka dowodowego. Okres pracy w szczególnych warunkach od 16.08.1977 do 05.09.1982 w Wojewódzkim Zakładzie (...) udokumentowany został zaświadczeniem z Archiwum, podczas gdy stosownych stwierdzeń może dokonywać tylko pracodawca, stąd okres ten nie został uwzględniony do okresu pracy w szczególnych warunkach. Brak również podstaw do uznania, że w okresie pracy od 06.09.1982 do 31.12.1994 w Wojewódzkim Zakładzie (...) ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach polegające na „ciężkich pracach za- i wyładunkowych bądź przeładunku materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących”. Zakład pracy nie wystawił

świadczenia wykonywania prac w szczególnych warunkach z chwilą zakończenia zatrudnienia, a przedłożona dokumentacja z archiwum nie pozwala na określenie charakteru pracy pod kątem zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Nie uznano również okresu zatrudnienia od 01.07.1997 do 31.12.1998 w (...) Sp. z o.o., gdyż przedłożone świadectwo pracy z dnia 07.09.2000r. nie spełnia wymogów formalnych - zakład pracy nie powołał się na Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 08.02.1983r.

Ubezpieczony złożył odwołania od powyższych decyzji w dniu 11.12.2012 r. i 11.02.2013 r. i wniósł o ich zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że w okresie od 16.08.1977 do 31.12.1994 w Wojewódzkim Zakładzie (...) pracował jako kierowca, konwojent, ładowacz. Praca jego polegała na ręcznym załadunku i wyładunku towarów na samochód ciężarowy z przyczepą, łącznie kilkanaście ton dziennie w różnych warunkach atmosferycznych. Powyższe potwierdzają kopie umów o pracę z zakresem obowiązków sporządzone przez Archiwum. Co do okresu zatrudnienia w (...), zakład pracy potwierdził w świadectwie okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy zarządzeniem z dnia 26.02.2013 r. połączył sprawę VIII U 285/13 z odwołania od decyzji z dnia 11.01.2013 r. ze sprawą VIII U 86/13 z odwołania od decyzji z dnia 14.11.2013 r. i poprowadził dalej pod wspólną sygn. akt VIII U 86/13 . (k.27)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony, urodzony (...), w dniu 31.10.2012 r. złożył do ZUS wniosek o emeryturę.

(Niesporne, ponadto wniosek – k. 1-2 akt ubezpieczeniowych)

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 25 lat, 5 miesięcy i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 9 miesięcy okresów pracy w warunkach szczególnych zamiast 15 lat. Nadto, ubezpieczony nie jest członkiem OFE, nie pozostaje w stosunku pracy, ukończył 60 lat, na dzień 01.01.1999 r. osiągnął wymagany okres składkowy i nieskładkowy-25 lat dla mężczyzn.

Z uwagi na powyższe, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

(vide: karta przebiegu zatrudnienia – k. 36 plik III akt ubezp., decyzja – k. 15 i 37 plik III akt ubezp., odwołanie – k. 3 akt sprawy)

S. K. był zatrudniony od 16.08.1977 r. do 31.12.1994 r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w G. Oddział G. przekształconym w Spółdzielnię (...) w G. oddział G. na stanowiskach:

od 16.08.1977 r. do 30.08.1977- na stanowisku konwojent

od 01.09.1977 r. do 31.12.1988 r.- na stanowisku ładowacz-spedytor

od 01.01.1989 r. do 31.12.1994 r. – na stanowisku konwojent

Ubezpieczony pracując na powyższych stanowiskach jeździł na nocnej zmianie od 22.00 do 7.00 z kierowcą samochodami ciężarowymi o ładowności powyżej 3,5 tony w celu rozwiezienia towaru w postaci produktów nabiałowych do sklepów, w tym załadowywał i wyładowywał towar (co zajmowało ok. 4- 5 godzin dobowego wymiaru czasu pracy), zbierał zamówienia, rozliczał towar w sklepach i zajmował się dokumentacją z tym związaną, jak również odpowiadał za powierzone mienie pracodawcy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 31.12.1994 r. -k. 5 plik I akt ubez., akta osobowe, w tym angaże , pismo ws przeszeregowania z dn. 17.06.1992 r., 27.08.1991 r. , umowa o prace z dn. 01.05.1979 i 01.09.1977-, deklaracja z 07.02.1994 r.i z 15.02.1993 , -k. 12 akt sprawy, , zeznania świadków S. S. i W. K. i ubezpieczonego-k.46-47)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został bezspornie potwierdzony w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, w szczególności w oparciu o przedłożone dokumenty w aktach osobowych, w tym świadectwa pracy, angaże. Strony nie kwestionowały ich autentyczności, a Sąd również nie znalazł podstaw do uznania ich za niewiarygodne. Sąd oparł się ponadto na zeznaniach świadków oraz samego ubezpieczonego. Dokonując analizy i oceny zeznań bezpośrednio w toku rozprawy Sąd orzekający uznał je za w pełni wiarygodne. Zeznania te są wyczerpujące, wzajemnie się uzupełniają i korelują z dokumentami osobowymi skarżącego oraz jego zeznaniami.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozważenia czy przedstawione dowody są wystarczające dla uznania, iż praca wykonywana przez skarżącego w spornych okresach była pracą w szczególnych warunkach.

Poza sporem pozostawało natomiast, że wnioskodawca spełnia pozostałe kryteria prawa do świadczenia, tj. ukończył 60 lat, legitymuje się wymaganym okresem ogólnego stażu pracy, nie jest członkiem OFE oraz rozwiązał stosunek pracy z każdym pracodawcą.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Przepis art. 32 ust 2 zaś stanowi, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.)-/zwane dalej rozporządzeniem RM z 07.02.1983 r./ Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Wskazać należy, że w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w dziale VIII pod poz. 1. wskazano ciężkie prace ładunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie, a pod poz. 2 wskazano jako prace w warunkach szczególnych prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

W ocenie Sądu Okręgowego ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że prace wykonywane przez ubezpieczonego w Spółdzielni (...) w G. odpowiadają charakterem i zakresem stanowiskom wyżej wskazanym w Załączniku nr 1 do rozporządzenia RM z 07.02.1983 r. oraz przepisach resortowych.

Sąd rozpoznając spór oparł się przede wszystkim na zeznaniach samego ubezpieczonego i świadków, którzy zgodnie określili zakres obowiązków ubezpieczonego tj.: że jeździł z kierowcą samochodami ciężarowymi o ładowności powyżej 3,5 tony w celu rozwiezienia towaru do sklepów, w tym załadowywał i wyładowywał towar (co zajmowało ok. 4- 5 godzin dobowego wymiaru czasu pracy), zbierał zamówienia, rozliczał towar i zajmował się dokumentacją z tym związaną. Należy zauważyć, że ubezpieczony wykonywał prace ładowacza, tj.: prace w szczególnych warunkach w niepełnym wymiarze czasu pracy. Oprócz tych prac wykonywał również inne czynności, m.in. zbierał zamówienia, dokonywał rozliczeń i zajmował się dokumentacją. Zważyć należy, że świadkowie pracowali jako kierowcy i jeździli razem z ubezpieczonym w okresie kiedy ten zatrudniony był na stanowisku ładowacza-spedytora, zeznając, że ubezpieczony zajmował się wtedy również dokumentacją. A zatem z materiału dowodowego nie wynika, aby ubezpieczony wykonywał prace ładowacza w szczególnych warunkach stale – tj.: w sposób ciągły i w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy. Zgodnie z sentencją wyroku Sądu Najwyższego z dnia 04.06.2008 r. (sygn. II UK 306/07, LEX nr 494129): Nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu

pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy.

Odnosząc się do okresu pracy w Stoczni (...) S.A. na stanowisku montera ślusarskiego wyposażenia okrętowego, Sąd zaliczył ten okres do stażu pracy w szczególnych warunkach wskazanej w wykazie A dziale III poz. 90 załącznika do rozporządzenia RM w wymiarze 2 lat 7 miesięcy i 8 dni. Powyższą okoliczność potwierdzają dokumenty w aktach osobowych, w tym świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i oraz świadek B. G..

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę nie uznał również okresu pracy od 01.07.1997 do 31.12.1998 r. w (...) S.A. w G. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego – konwojenta albowiem oprócz „zwykłego” świadectwa pracy z dnia 07.09.2000r. brak jest jakichkolwiek innych dowodów potwierdzających wykonywanie prac w szczególnych warunkach, np.: dowodu z zeznań świadków. Podobnie z okresem pracy w Zarządzie Morskiego (...), Sąd dysponuje jedynie kserokopią świadectwa pracy, co nie może stanowić wystarczającego wiarygodnego środka dowodowego. Nie mniej jednak Sąd wskazuje, że nawet udowodnienie powyższych okresów pracy w szczególnych warunkach nie spowoduje osiągnięcia wymiaru wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach z uwagi na zbyt krótki okres zdalny do zaliczenia.

Ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny był podstawą nie zaliczenia przez Sąd spornych okresów do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wobec czego staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest krótszy niż wymagany ustawą, a ubezpieczony nie spełnił wszystkich wymogów do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z przytoczonych względów i argumenty podnoszone powyżej Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 47714 § 1 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, w pkt I wyroku oddalił odwołanie ubezpieczonego..

Przewodniczący: SSO Iwona Szczygłowska